

Hírlevél 2007/6.

- **DRUGS IN FOCUS No 16**
- **KÉRDŐÍV ÉRTÉKELES**
- **DRUGS IN FOCUS No 15**
- **JELLENLEG FOLYÓ KUTATÁS**
- **NEMZETKÖZI KONFERENCIA**

CÉLPONTBAN A KÁBITÓSZER 16. SZÁM

A június 26-i „Nemzetközi Kábítószerellenes Világnap”, programjához kapcsolódóan az EMCDDA tizenhatodik kiadványának témája: a „Kábítószeres és bűnözés – komplex megközelítésben”. A jelenlegi Unió cselekvési terv szerint a közös definíció

meghatározása nagymértékben segíti a kábítószerrel összefüggő bűnözés megelőzését. A kiadvány feltárja az ezen meghatározás alá tartozó négy bűnügyi területet, mely hozzájárul az összehasonlíthatósághoz, ami az értékelés feltétele.

A kiadvány letölthető az EU hivatalos nyelvein és norvégul:

<http://www.emcdda.europa.eu/index.cfm?fuseaction=public.Content&nnodeid=439&sLanguageiso=EN>

NEMZETI DROG FÓKUSZPONT EVALUÁCIÓS KÉRDŐÍV – EREDMÉNYEK

Márciusban azzal a kéréssel fordultunk Önökhöz, Olvasóinkhoz, hogy segítsenek értékelni az elmúlt három évben végzett tevékenységünket. A kérdőívet e-mailben küldtük ki több, mint 400 címre, a válaszadási arány azonban messze elmaradt várakozásainktól, mindössze 44-en küldték vissza a kitöltött kérdőívet. A következőkben ezen válaszok alapján ismertetjük az értékelés eredményeit:

Hírlevél:

- a válaszadók 75%-a rendszeresen olvassa hírlevelünket, és előfordult már, hogy munkája során hasznosította (52%), ajánlotta már másoknak (17%), illetve munkatársaival is megbeszélte (15%);
- a különböző témák megjelenését a hírlevélben általában megfelelőnek találták, szívesen olvasnának azonban több hírt a hazai kábítószer-helyzetről (66%), hazai szakmai rendezvényekről (68%), illetve aktuálisan folyó kutatásokról (60%). Többen említették még, hogy szívesen olvasnának hazai szakmai kiadványokról, külföldi tervezett kutatásokról;
- a hírlevél formai megjelenésével minden válaszadó elégedett volt (áttekinthetőnek tartotta);

Honlap:

- honlapunkat a válaszadók 91%-a ismeri;
- a megadott szempontok alapján alapvetően jónak, illetve nagyon jónak találták a honlapunkat, negatív észrevételt a letölthető anyagok (19%) és az egyes szakterületeknél található információ mennyiségével (12%) kapcsolatban kaptunk;
- a válaszadók 59%-a ajánlotta már honlapunkat munkatársainak, ismerőseinek;
- kérdéseinkre, miszerint mivel lehetne még hasznosabbá tenni honlapunkat, főleg interaktivitással kapcsolatos javaslatokat kaptunk (fórum), illetve javasolták, hogy több háttéradatot, kutatási eredményt jelentessünk meg honlapunkon;

Éves Jelentés, kiadványok, prezentációk:

- a kérdőívet kitöltők 86%-a ismerte az EMCDDA számára készülő Éves Jelentéseinket, 37%-uk gyakran használja munkája során, 79% pedig ajánlotta már Jelentésünket munkatársainak, ismerőseinek;
- egyéb kiadványainkkal a válaszadók harmada találkozott már;
- azok a válaszadók, akik hallották már valamely munkatársunk prezentációját, előadását, érthetőnek, informatívnak ítélték a hallottakat (61%), 1-2 válaszadó nyilatkozott csak negatívan;
- a hazai kábítószer-helyzettel kapcsolatos egyéb információforrások közül az NDI Szakmai Információs Portálját említették a legtöbben (71%), ezt követte a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (21%), majd a KEF-ek említése (14%).

Köszönjük azoknak, akik a kérdőív kitöltésével hozzájárultak munkánk hatékonyságának növeléséhez. A jövőben is törekszünk arra, hogy az észrevételeket és kritikákat figyelembe véve, minél több hasznos, érdekes információval lássuk el Önöket a hazai kábítószer-helyzettel kapcsolatban. ■

CÉLPONTBAN A KÁBÍTÓSZER – 15. SZÁM

„Hallucinogén gombák: a természetes eredetű tudatmódosító anyagok által jelentett kihívás az elektronikus korban” a címe az EMCDDA Célpontban a kábítószer sorozat 15. számának.

A kiadvány áttekinti a hallucinogén gombák használatát az Európai Unióban, és meghatározza azokat a tényezőket, melyek az 1990-es és 2000-es évek fogyasztási emelkedéséhez vezettek, vagy éppen gátolták a szélesebb körű elterjedést.

A hallucinogén gombák Európa számos részén szabadon nőnek, de a rendelkezésre álló információk alapján a pszichoaktív tulajdonságaik miatt felhasznált gombák többsége termesztett. A

hallucinogén gombák ún. „smart shop”-okban és piaci standokon történő árusítása Hollandiában és az Egyesült Királyság területén úgy tűnik, fontos szerepet játszott a 90-es évek végén a gomba-használat terjedésének elősegítésében. Az árusítóhelyeken túl az online kereskedelem száma is növekedett. A 2006-os évben az EMCDDA összesen 39 olyan online kereskedést azonosított, mely hallucinogén gombát, közkeletű nevén mágikus vagy varázsgombából készült termékeket árusított. Az ilyen elektronikus oldalak számos nyelven hozzáférhetőek, többségük nemzetközi kiszállítást is vállal.

A használat terjedésére válaszul hat Európai Unió tagállam szigorította 2001 óta a hallucinogén gombákra vonatkozó jogi szabályozását: Dánia 2001-ben, Hollandia 2002-ben, Németország, Észtország és az Egyesült Királyság 2005-ben, és Írország 2006-ban.

A kiadvány letölthető az EU hivatalos nyelvein és norvégul:

<http://www.emcdda.europa.eu/index.cfm?fuseaction=public.Content&nnodeid=439&sLanguageiso=EN>

JELENLEG FOLYÓ KUTATÁS

Sorozatunkban ebben a hónapban
Dr. Gerevich József számol be a
Drogfüggőség pszichiátriai komorbiditása Magyarországon
című kutatási projekt
előzetes adatairól

Bevezetés:

A pszichiátriai betegségben szenvedők addiktológiai, illetve az addiktív kórképekben szenvedők pszichiátriai komorbiditási vizsgálatai arra engednek következtetni, hogy e két populáció között jelentős az átfedés. Az eddigi kutatások eredményei szerint a drogfüggők pszichiátriai komorbiditása megnöveli a kórkép kockázatát, rontja a prognózist és a gyógyulás esélyeit. A drogfüggőség pszichiátriai komorbiditása meghaladja a vizsgált addiktív populáció ötven százalékát. A leggyakoribb pszichiátriai kórképek addikcióban: major depresszió; személyiségzavar; különböző pszichotikus állapotok; figyelemzavar-hiperaktivitás betegség; poszttraumás stressz-betegség. Jelen kutatásnak az volt a célja, hogy feltárja a magyarországi drogdependens páciensek 200 fős ambuláns klinikai mintáján a drogfüggőség pszichiátriai komorbiditásának prevalencia-értékeit.

Módszertan:

A kétlépcsős mintavétellel kiválasztott mintába azok a 2007. márciusában és áprilisában a magyarországi nagyobb forgalmú drogambulanciákon kezelt drogfüggő páciensek kerültek, akik névtelenül hozzájárultak a kutatásban való részvételhez. A vizsgálat mérőeszközei a Serdülőkori Problémák Értékelő Interjúja (EuroADAD), A Buss-Perry Agresszió Kérdőív (BPAK), a Beck Depresszió Kérdőív (BDK), az ADHD Szűrőteszt (ASRS-VI.1.) voltak. Az adatok statisztikai feldolgozása SPSS 13.0. statisztikai programcsomag segítségével történt.

Elsődleges eredmények:

A páciensek 28%-a tett említést arról, hogy van olyan hosszú ideje fennálló krónikus fizikai problémája, amely folyamatosan kellemetlenséget okoz, vagy megnehezíti az életét, és csaknem ugyanennyi páciensnek (29%) írtak fel a közelmúltban gyógyszert valamilyen fizikai betegségére. Néhány súlyosabb egészségi probléma közül egy fő esetében fordult elő HIV fertőzés, és egy fő esetében tuberculosis.

A drogfogyasztással összefüggő hepatitis B infekció a megkérdezettek 4 %-át, a hepatitis C pedig egytizedét érinti. Nemi úton terjedő betegségben szenved a páciensek 12%-a, s a nőknek abortuszon/vetélésen esett át több mint ötven százalékuk. A leggyakoribb probléma az evési probléma, a kérdezettek egyharmadát érintik. A páciensek valamivel több, mint a fele (53%) saját értékelése szerint jelenlegi egészségi állapotát közepesnek vagy annál rosszabbnak ítélte meg (közepes: 36%, rossz: 17%).

A szexuális életet élők 46%-a soha nem használ fogamzásgátlót és 48%-uk soha nem használ gumióvszert. 26% azoknak az aránya, akik néha használnak fogamzásgátlót, és 29% azoké, akik minden egyes alkalommal; a gumióvszer esetében ennél magasabb a csak néha védekezők aránya (30%), és alacsonyabb (22%) a minden egyes alkalommal gumióvszert használóké. A gumióvszert soha nem használók aránya magasabb az átlagnál a 19 éven aluliak csoportjában (56%), ennél jóval alacsonyabb a 20-25 évesek csoportjában (34%), és a többi korcsoport esetében pedig az figyelhető meg, hogy minél idősebb valaki, annál valószínűbb, hogy soha nem használ gumióvszert. A 35 éven felüliek 68%-a nem használ gumióvszert. A páciensek 89%-a bevallása szerint soha nem létesített szexuális

kapcsolatot pénzért, alkoholért, vagy kábítószerért. A nők és férfiak között jelentős a különbség, míg a férfiak 6%-a említett prostitúciót, a nők negyede, s 16%-uk gyakran létesít szexuális kapcsolatot pénzért.

A válaszadók 59%-ának az életében bármikor már előfordult súlyos, legalább két hétig tartó depresszió, 57%-uknál pedig súlyos szorongásos állapot. Tartós kognitív funkciózavar az esetek 54%-ában fordult elő. Visszatérő erőszakos viselkedésről a páciensek 34%-a számolt be. Agresszív személyiségvonás („vonás-agresszió”) a vizsgálati személyek 60%-át jellemezte (36% közepes, 25% súlyos). Súlyos öngyilkossági gondolatok a megkérdezettek 30%-ában jelentkeztek, és 22%-uk már meg is kísérelte az öngyilkosságot.

A poszttraumás stressz-betegség a megkérdezett páciensek 40%-át érintette. A kutatásban részt vett páciensek 20%-a számolt be tudatos fizikai öncsonkításról. A pácienseknek csaknem fele, 49%-a szedett már orvos által felírt gyógyszert pszichológiai, érzelmi problémáira. Ez a lelet a drogfüggők pszichiátriai komorbiditásának jelentős mértékére utal. A páciensek majdnem felének /46%/ a legnagyobb problémát a heroin használata okozza, majd ezt követi 39%-uk esetében a marihuána. A harmadik helyen lévő szer, az amfetamin, a megkérdezettek 5%-ának jelenti a legnagyobb problémát. E három szer után az alkohol következik, 4%-os aránnyal. A páciensek 16%-a eddig még nem részesült kezelésben, egyharmadát már 1-3 alkalommal kezelték ambulánsan, 16%-ukat pedig 10 alkalommal vagy annál is többször.

Kórházi kezelésben a függő megkérdezettek fele még nem vett részt, egyharmadukat 1-3 alkalommal kezelték, 4%-ukat pedig 10 alkalommal vagy ennél többször.

A komorbiditás-kutatások jelentősége:

1. A komorbiditás patofiziológiájának és kezelésének kutatása pszichiátriai betegek és szerhasználati zavarban szenvedők körében növelheti a kezelési eredmények minőségét, csökkentheti a kórházi kezeléseket számát, és a súlyos pszichiátriai betegségben szenvedő páciensek kezelésének költség-haszon arányát javíthatja.
2. A szer által indukált pszichiátriai tüneteknek nagy szerepük van a betegség prognózisának megállapításában. A komorbiditás rontja a prognózist.
3. Komorbidításban szenvedők másképpen reagálnak a gyógyszeres kezelésekre.
4. Az ellenőrizetlen mentális és szerhasználati zavar együttes előfordulása veszélyezteti az egyén életét. A hibás diagnózis eredménytelen kezeléshez vezet, a páciensnek romolhat az egészsége és tartósabb, vagy súlyosabb betegségei alakulhatnak ki. Könnyebben alakulhatnak ki a droghasználat ismert és súlyos szövődményei, mint a HIV fertőzés és hepatitis.
5. A komorbidítás egyes eseteiben, főleg a bipoláris zavaroknál, az öngyilkosság veszélye is fennáll. ■

NEMZETKÖZI KONFERENCIA

ChEckiT! Program Konferenciája a Rekreációs Drogfogyasztásról

Bécs, 2007. október 19.

További információ:

www.drogfokuszpont.hu

Korai Jelzőrendszer menüpont alatt

